

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında

İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No — 87

HAYAT

Fiâtı her yerde 15 kuruş
seneliği, posta ile 7,5 Türk Lirası
(Enebi Memleketlere 7,5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

— NIETZSCHE —

Cilt: IV

Ankara , 15 Teşrinisani , 1928

Sayı: 103

دوونونجه اونلری غرب برسیاله یله جانلاندیرماسنی
بیلیردی . جانسز قاموس ، اونک ائنده برمشعله کی
یاناردی ...]

« چک کوزی » عنوانی پارچاده عینی قوتده در:
[چک دیدکی محض حقیقتدر : شکلهز برحیله
وبر یالاندر . انسان میوه لرك عکسنه یاپیلش بر
مخلوقدر ، طاتی آئی دیشارده وایچ طرفی آله آیلنلیماجی
اولان طرفیدر . تبسم ، کولوش و آغلاش ، هپ
صاقلامق ایسته دیکی کولونج ویا ایکنج روحک
اطرافنده طوتدینی برده لردرکه روح اونک آرقاسنده
چارپوق وئورکهک بر حیوان کی ، اندیشه لی کوزلرله
باقارق چومه لاش اوطورر . « جم » ک کوزی ایسته
بو برده لرك آرقاسنده کیزلنن چیرکینلیکی کورده
وروحک بوتون حیله وایونلرینی بوشه چیقارتوب
اونی کسکین برترصد آلتنده طوتدینی بیلن کوزدر .
ناصیل ؟ . اونی اوندن باشقا کیم بیله بیلیر ...
« جم » ک دارالمساعیسنه کیرمک مظهرینه نائل اولانلر ،
دیوارلرده فجیع بر انسانلرک پارچا پارچا آسیاوب
تشیهر ایدیلش اولدینی کورورلر . دریمی یوزولش
آت کی روحلری اوزرلرنده تیره نین بوچارپوق ،
شیشمان ، ضعیف ، ویا قیصا انسانلر بر « حرص » ،
بر « حسد » ، بر « کین » ، بر « غرور » ویا بر
« حماقت » درکه طانیدیغمز وهرکون کوروشدیکمز
فالان ویا فلانک اسمنی طاشیرلر ...]

* *

« غرباخانه لفقان » بوتون صنعت و ادبیات
مفتونلرینک حرزجان ایده جکی بر اثردر ، چونکه صوک
نسلدن استقباله قالمیله چک اوج بش پارچادن محقق
ومحقق بر تانه سی اودر .

Ali Canip

دونوب قالمشردر ؛ حالبوکه ره آلیته ، جانلی برشیدر ؛
اونی فطوغراف ماکنه سی ده کیل ، آنجاق رسامک
کوزی کوره بیلیر . احمد هاشم ، « غرباخانه
لفقان » ده « سینهما » دن بحث ایدرکن « صنعت
افراط و عبالغه نك بر نوعیدر ؛ صنعت بر یالاندر »
دیورکه بو یوقاریدن بری سه د ایتدیکم ملاحظه لریمه
ضد بر مطالعه ده کیلدر . صنعت ، عمومیتک قورو
منطقه قارشى بر افراط و عبالغه کورونور . صنعت ،
صنعتکار اولیانلرک « دوغرو » دیدکلرینه نظراً
« یالان » در وپوکک صنعتکار احمد هاشم اوسوزی
بونقطة نظردهن سوله مشدر . فطوغراف ، رسمک ،
سینه ما ، تیاترونک رینه کچه صر ، چونکه حیوانک
حقیقی آنجاق رسمده و تیاتروده واردر ؛ فطوغراف
وسینه مامؤبدأ بو حقیقی کورمک و کوسترمکدن محرومدر .
ایسته « غرباخانه لفقان » نأترینک بو صنعتکارانه
کوروش قدرتی درکه باشقارینک صحیفه لرله آ کلامغه
چالیشوبده افاده ایدمه دکلی شیلری بزه اوج بش
سطرله کوستره بیلور : « صوک شرقی » سرلوحه سیله
سلیمان نظیفدن بحث ایدن پارچای او قویکیز :

[مهیج تولونه حالا آغلادیغمز امثالسنزاستاده
حقیقه ، سیاه پالطوسی و یووارلاق شاقاسی آلتنده ،
برقیله ریسنک آسیائی حشمتی طاشیردی . شرق
مدنیتنک سرحدینه وارمش اولان اوشانلی سواری
برتورلو آتی ، میزراغی وقیلیجه غرب مدنیتنک دمیر
کوپروسندن کچه مه مشدی ؛ زیرا آتی چایک لوحه لرك
کورولتیسندن تورک مشدی ... سلیمان نظیف بر شرقی
ذهنیتیه « بلاغت » قاعده لرینه بوپوک بر ایمان ایله
اینانان صوک بوپوک ادیبزدی . « سوز » ک قدرتی
کله لرك آهنکندن ، ندالرك عظمتندن ، وتضاد لرك
شیمشکلرندن بکلردی ؛ فقط محیر العقول بر حیات
منبى اولان بو آدام ، آتشدن پارماق لرله کله لره

پارماق لری کی کوروندی ودمیر قفس آرقاسنده
یاتان خاستا آرسلا نك صیتالی ، بوپوک ، صاری
کوزلرینی آ کدیران نیاتی کوزلرله ، محبوس آغاجک
بکا باقنده اولدینی ، توپلرم تورپه ره رک دوشوندم .

* *

بعضیلری دیرلرکه « هاشم قوتی آ کسانتیریسیته » دن
آلیر ، باشقاسنک قارا دیدیکنه اویاض دیر ، مور
دیدیکنه صاری . بوپوک ایچون دقتی جلب ایدیور
بر انسانک غریب کورونمک چالیشمقله صنعتکار
اولاجفنه اصلا قانع ده کیلم ، بو توزه تی دن آک
زیاده هاشمک تیکسینه جکنه شبهه یوقدر . اگر
اونک کوروشنده بزم کوروشلریمزه بکزه مین طرفلر
وارسه - که ارادر - واقعه نك سببی صرف بزم ،
یعنی جوغمزک ، خاینده لکمزدن دره . فیروزوف برغسونک
دیدیکی کی اصل ره آلیته نی یالکیز صنعتکارلر
کورور ، وباشقارلی اونی کورمه دکلی ایچون ،
بوپوک صنعتکارلرک اثرلری کندیلرینه آقیری کلیر .
عینی سببی ایضاح ایچون درکه او فیروزوف « اگر
ره آلیته هرکسک وجدانه ، اولدینی کی عکس
ایتسه یدی ، هممز صنعتکار اولوردق » دیمشدر .
آنجاق برغسونک بو بحثده قولاندینی ره آلیته
کله سنک معناسنی ای بیلک اقتضا ایدر ، اونک
قناعتنجه « ره آلیته » ، طبیعتک صنعتکار اولیانلر
طرفندن کورولن شکلی ده کیلدر . چونکه روحنده
« ایده آلیسم » اولیانلر « ره آلیست » اولمازلر .
بر فطوغراف ماکنه سنک آلدینی رسمده « ره آلیسم » دن
نشانه یوقدر ، بو عصرک داعی صنعتکاری « روده ن » ده
عینی فکری ایلری سور مشدر ؛ اوده « صنعتکار ، طبیعتی
فطوغراف ماکنه سنندن داها دوغرو کورور »
دیور و مثلاً یورین آداملرک ائستان تانه بر رسمده کی
حقیقتسزلکی خاطر لاتیور . بوپوه بر رسمده کی آداملر
غایت جانسزدر ، سانکه فالان ویا فالان وضعیتده

Ay ışığında

Bizim için battı güneş bu akşam,
Bizim için doğdu bu yeşil gündüz;
Uzakta uyumuş iki üç saz dam,
İrmakta solgun ay, sen, ben, üçümüz!
Bizim için doğdu bu yeşil gündüz!

Uzanmış sahile ay ışığında
Söğütler.. Portakal, nar ağaçları;
Parlıyor suların kırıışığında
Binlerce senelik kale taşları;
Söğütler... Portakal, nar ağaçları!..

Sağımız, solumuz bütün yemyeşil;
Yolumuz, denize karışan bir su..
Akıp gittiğimiz yer belli değil
Çarpan kalbimizde bir başka duygu;
Yolumuz denize karışan bir su !..

Güzelim, sandalı akıntıya ver;
Ruhun bir hayale dalsın ırmakta.
Elmaslar damlatan ince kürekler
Bir gölge hâlini alsın ırmakta;
Bitkin kollar gibi kalsın ırmakta!..

Ömer Bedrettin

Ahmet Haşım ve eseri

اقلیم ، موسم ، ير وزمان خارچنده ، ميل وهوسك آرزو ايده بيله چكي هر تورلو رنكده اوتلر ، ياپراقلر و چيچكلره دولو اولان بو عادتا سحرلى دكانده ، سسسز برحيات ايله تنفس ايتديكي حس ايديلن قارا كلتي ياپراقلى ، بودور بر خورما آغاچدن باشقا هيچ بر شيله مشغول اولمادم . خيالم ، سانكه عاجز برسنيكدي ، ونباتي ثوروجك ، اونى بردن آغلرندە آولامشدى .

حرکتسز دوران خشين آغاچه باقدم ودو- شوندم : بر ليونلقدە محبوس اولديني ايچون ، اوزاقلردە قالان ديكر همجنسلىرى كى اوكله كونشلرندە صيچاق طوبراغه كولكه سالاميان ، ياغمورلرده ايصالناميان ، فيرطنه لرله صارصيلميان ، سباني ، ييلديزلىرى ، آبي كورمه يه كورمه يه اونوتان شو آغاچ ، بولوندينى گوشده عجباً مسعودميدى ؟ اك حقير اوتدن اك محتشم چناره قادار ، هر نباتك محتاج اولديني هوا وضيادن ، قوش و بوجك زيارتدن محروم اولارقي ، بو آغاچك ، صوبا حرارتى وانسان نفسيله ياشامقندن مسعود اولاييله چكنه حكم ايتك ايچون كندجه برمعقول سبب بولامادم .

نباتانك ذكاسى حقتده بويوك « مه ترلينغ » ك آكلاندينى محير العقول مشاهدە لردن سوكرام ، بر آغاچي مسعود ويا مضطرب تصور ايتكده هيچ غرابت قالميور ! مضطربلر يالكيز « مضطرب ! » ديهه باغيراينلر ده كيلدر . بيلنمز نيچون ، آجي بي حيايه قاتان قدرت ، انسان باشقه هيچ بر مخلوقه آجينك سريني فاش ايتك امكاتبى و برمه مشدر . هر مخلوق ، حياتك قانلى يوللرندە ، بوينه كچيريلن وسسنى بوغان بر آغير سكوت زنجيرى سوروكله يوب يورويور . هيچ بر بيكيز ، هيچ بر آري ، هيچ بر سينك ، باشنك آغريديفنى ويا معدە سنك بولانديفنى بزه سويله مه مشدر ؛ فقط بونوعدن بر اضطرابك كوزى ، باشى ، آغزى اولان بر مخلوقه بابانچى اولاييله چكنى ظن ايتك نه مرحتسزلكدر . روزكارلى ، قارا كلتي كيجه ده ، باغچه نك آغاچلرى ، وحشى كورو- لتولرله خيشيردييور ؛ بو آغاچلردن نيچە لرى قيريلان بر دالك ياراسيله قانيور ، نيچە لرى كيزلى بر حشره نك زهريله ايچين ايچين تولويور ، نيچە لرى جان چكيشمكده ، نيچە لرى آكلشيلماز آجيلر ك قيصقاچنه ياقالانمش ، قيورانعقدە در . فقط بونى هيچ كيمسه بيلميور ، چونكه روزكارلى ، قارا كلتي كيجه ده هپسى عيني كورولتو ايله سالانوب خيشيردييور . چوللر ك سر بست بر آغاچي ايكن ، ارنى بر تريبه ايله ، تدريجا آتش كشارنده ياشامغه محكوم اويوشوق بر كدى ذلته اينديريلش ، بو شيمدى چيچكسز ، ميوه سز ، عشقسز آغاچك هر نسجى ، دو بولقي ايچون آغيز وسسدن باشقا برشى ايسته مين بيك قارا كلتي ق ياداييله دولديفنى بك محتمل كوردم . دار صاقسى به كومولان قيصه كوتوكدن چليك سونكولر كى فيشقيران ياپراقلر ، قورقونج بر اضطراب ايله كريش عظيم برالك بكا دوغرو اوزانان سرت

غزاللرى ، حامدك مقبرى ينه بو صحيح معنابه كوره ملي دره موضوع ومفهوم - اكر او موضوع ومفهومی تصاحب ايدن قلم اوريزينال ده كيلسه - يازانه برقيمت ويردirmekن عاجزدر ؛ چونكه بر غرب بديعياتچيسنك ديديكى كى موضوعك اويانديره جنى تأثرلر ادبيات وشعر ايچنده بديعى دويفولر ك كنديلرى ده كيل ، « accessoires لاحقلر » يدر . زيرا صرف موضوعك مالى اولان انطباعرلر مشاهيرينه ، ادبيات وصنعت عالملك خارچنده هر زمان تصادف ايده بيليرز .

خلاصه مليتپورانه بر اترك مطلقا ملي بر اثر اولاسى اقتضا اتمز . بوقضيه نك عكسى ده صحيحدر . شو حقيقتدن غفلتك نتيجه سيدر كه تورك ادبياتى صوك اون اون بش سنه ايچنده خيلى چيچماز سواقلره صايديرمش اولدى . [*] اوت صحيح واصيل ادبي اثرلر ك جوغى ايلك قوتى خلقه عائد « séve vitale حياتى نسغ » دن آلمشدر ! ايلناد كى ، فائوست كى ، شهنامه كى ... فقط صنعتكارلر اسلوبى اوليله بر « capillarité شعريلك » . مالكدر كه ناصل بر آغاچ طوبراغك درينلكرندن آلديني قوتى اك يوقارى دالرينه قادار چيقاريرسه اونك ده حساسيت و تخيله سى ، خلقك ويرديكى نسغى اوليله بوكسه لئير . بوسنتكارلر ك اثرلرى ملي در . چونكه منسوب اولدقلى ملترك بديعى قدرته نمونه درلر . وصاحبلرينه داهى ده نيلاير . چونكه دها بر اجتماعى هيات آراسنده داغينيق دوران قابليت شعاعلرينى بر نقطه يه طولايان برعدسه ديمكدر . فقط قلم صاحبي بويله برعدسه قدرتى حائر اولمازسه ، خلقدن آلديني موضوع ومفهوم ، اثرنه هيچ برقيمت ويره مز . چونكه خاييده يازيلر بر ملتك ادبي اقتدارى نى تمثيل ايده ميه چكى ايچون ملي اولاماز . وبوقيل آداملره « ملي شاعر » ديمك ، كنديلرينه افترا و ملته حقارتدر . بالعكس شعر ونثرينك افق ساده جه شخصى تأثرلردن عبارت قالان صنعتكار ، اكر اوشعر ونثرله جمعيتنه برموده ل ويريورسه البته كندى و اثرى ملي در . بايرين خالص انكليز ، وه رلن خالص فرانسز شاعرى ده كيلميدر ؟

*

هاشمك نثرندە « امپره سيونيست » بر رسام كوروشى واردر ؛ ترسيم ايتديكى منظره لرده كندى تخمسلىرى طبيعته صوك درجه حاكمدر ؛ ايشته بر بارچا :

بر آغاچ قارميشنمه

« صوتوق برقيش كوني ، قارانفيل آلتق ايچون چيچكجى دكانه كيردم . طاتلى برياز حرارتيله ايصينديريان بورك هواسى ، نباتى عصاره لر ك خفيف ، سرت وپشيل بخراتيله مشبوع ايدى . ايسته ديكم چيچكلر ك دسته لئه سنه قادار ، بكا كوسترلن صانداليه يه اوطوردم . مسعود بر انسان خيالخانه سى كى

[*] بوجى اون ايكي سنه اول « يكي مجموعه » ده اوزون اوزادى به تدقيقه چالشمشدم .

« غربا خانه لقلقان » ك انتشارى مناسبيله - هيچ شبهه ايتيورم ، بومستثنا صنعتكارلر ك اثرلرى ، تورك ملتك مفاخرندن در . سنبوليك طرزك توركجه ده ايلك وبوكونه قادار صوك امثالسز موده لى اولان شعرى ناصل رنك وخوليا دولويسه ، ناصيل هم ظريف انچه ، هم زندكى ايله - فرنك بديعياتچيلرينك تعبيرلرينه كوره « vitalité حياتيت » ايله - مشبوع ايسه ، كوزهل واستادنئرى ده صوك دورك اك معتنا بر افاده آيدە سيدر .

كوچوك ياشمده اجزاخانه لر ك او كندن كچر كن بويوك قرستال فانوسلرده كى قيزيل صولره باقار ، ايچلرينه عكس ايدن رنكين حيات منظره لرينه حيران وسرمت دالاردم ؛ ايشته شيمدى بو ياشده استاد احمد هاشمك شعرى بكا او باكر انطباعرلى عيناً ويريور ؛ ايشته :

مرد بومره

آغير ، آغير چيقاچسك بوسرديوه نلردن ، ايتكار كده كوش رنكى بر بيغين ياپراق وبر زمان باقاچسك سمايه آغلايارق

صولر صاراردى .. يوزك پرده پرده صولقده قيزيل هوالى سيرايت كه آقشام اولقده ... اكيلمش ارضه ، قاتان متصل قاتان كلر ، دورور آله وكى دالرده قانلى بلبلر . صولرى ياندى ؟ نه دن طونجه بگزيبور مرصه ؟ بوبر لسان خفيدر كه روحه دولقده ، قيزيل هوالى سيرايت كه آقشام اولقده ...

ثروت فنون ادبياتندن بوكونه قادار هيچ بر شاعره ، رنكين بر آقشامك كوكالرده حاصل ايده چكى تأثرى بوشعر قادار قوتله يازمق نصيب اولاماشدر . بن هاشمندن نه زمان بر صحيفه او قوسم طبيعته بر بللور منشورك آرقاسندن باقورم صانيرم : اونك افقارى ، صحرالى ، آغاچلرى . . . بن هر زمان كورديكم اقلردن ، صحرالردن ، آغاچلردن بوس بوتون باشقادر ؛ وبن بويوكسك ودرين شاعرى اوقوركن عمرمه بر كره اولسون اونك كوزلرله شوبكا ساده ورنكسز كورونن طبيعته باقاييلمك اشتياقيه قاچ دفعه تيرمه مشدم .

احمد هاشمك اثرلرى ايچون بوملتك مفاخرندن در ديمشدم . اوت اوقناعتده يم كه بو آي ايچنده چيقان مينى مينى « غربا خانه لقلقان » ي تورك ادبياتنك بر شاه اثريدر . فضولينك ليلا و مجنونى ، نديك غزاللرى ناصل غائب اولمش عصرلر ك اوستندن بوكونك بديعى وجدانه خطاب ايده بيليورسه هاشمك شعر ونثرى وبوشعر ونثر ك آراسنده شو كوچوك كتاتى ده سحر و فسوتى بزدن سوكرامكى نسلره ينه بوكونكى كى تروتازه بخش ايده چكدر . و . . . ملي اثر ، خاييده اوليان ، شخصى اولان اثر ديمكسه ، هاشمك هر مصرع وهر سطرى مليدر ، چونكه تورك ملتك بديعى دويفوسنه بر مثالدر . نه كيم فضولينك ، نديك